

ըլլակ՝ Գր. Արծունույ յիշատակին եւ անոր մեծ գործն յառաջացնողներու միջնէ, հրափերելով ի սէր ազգային յառաջադիմութեան այլախոններն աչ ազնուամիտ շարժումնով մը տօնելու այս գրական տօնդ: Թող “Մշակէ, կրկնապատկէ իւր կենաց տարիները միշտ ունի ի յառաջ վարելով 40 տարի յառաջ սկսած գործը: Թող նոր ու խիտ շարքերով ստուարացնէ իւր գործունէութենէն օգտուողներու թիւը. Թող ի վիճակի ըլլայ “Մշակէ, այս հանգուանին մէջ յառաջարձակ նայուածքով մը դիտեցու իրեն պակասած տաւաելութիւններն, որոնց կատարումը կախում ունի ազգային համախումը գրիճակցութենէ, զնելու համար զ “Մշակէ, ի վիճակի, անցեան ու ներկան ապագայ աւելի մեծ գործունէութենամք իրարու կցելու: Եւ այս է արդէն՝ դրամական ֆոնդի մը՝ ամէն կողմանէ շինուածաբարեր բերող նուիրատուաց դիտումը:

Կը շնորհաւորենք այսպիսի յոթելեան մը: Խակ “դրամական ֆոնդին”, համար կը մանդինք որ “Հանդէս Ամորեայի, ֆոնդին բախտակից ուլարու շարաբախութենէն ազատ մնայ գոնէ “Մշակէ,: — — —

Հ. Գ. ՄԵԽԱՎԵՐԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍԵՐԱՆ

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾ Յ. ՅՈՎՅԱՆՆԻ ՍԵԱՆԻ

ՅՈՒՄԵԱՅ ՅՈՒԲԵԼԵԱՆԸ

Ամիսներէ հետէ լրագրաց մէջ գրուածնենէն դատելով՝ «Հանդիսի, հրապարակ ելած տաեն, արդէն կատարուած պիտի ըլլայ մեծ խանկավառութեամք՝ բանաստեղծ Յովհաննէս Յովհաննիսեանի գործունէութեան 30 ամեայ յոթելեանը (Վաղարշապատ 2 Յունիս):

Կը ծանակցինք ազգային բանահիսի մը անուան տրուած այս քաջալերիչ ոգեւորութեան, որովհետեւ ազգ մը՝ որ գիտէ գնահատել իւր գրավաստակ որդիները, գնահատած կ'ըլլայ ինքանիքը, զնուէ այս է մեր համեզումը: Եւ թէ ինչպիսի քարերար աղեցութիւն կ'ունենայ այսպիսի քաջալերութիւն մը թէ յոթելեարներու Եւ թէ մանաւանդ յաջորդներու վրայ, մեր տկար զրչն հաւասարիներուն չի կարօտիր ապահովակէս: Դրական ազգ մըն ենք. ինքնակաց գաղափարապաշտները հազուազիւն են մեր մէջ. Եւ այս է անտարակոյս պատճաններէն մին, որուն հետեւութեամք Յովհաննիսեան իրը բանաստեղծ արդէն առաջին անգամէն ամենուն ուշադրութիւնն իւր վրայ հրակրեց: Յովհաննիսեան իւր առաջին հաւաքածոն՝ “Բանաստեղծութիւններ, անուան տակ 1887ին հրապարակ հանեց. այս հաւաքածոյին մէջ կը ներկայանայ Յովհաննիսեան իրը մին այն քնարերգակ բանաստեղծներէն, որոնք գիտեն յարմար ժամանակին, մարդկային սրտին քնուոյց լարերը շարերը շարժել երենց քնարին թրթուուն, մեղեղիներովք: Յովհաննիսեանի զրչն տակէն լացն ու ծիծաղն, տիրութիւնն ու զմայանցը փոփոխակի դուրս կը ցայտէին, առաւել կամ նուազ ոգեւորութեան մէջ տարութերելով:

Սակայն պէտք է խոստովանիլ, որ եզր անհատական սիրոյ Եւ խաղաղութեան երգիչ մասց Յովհաննիսեան ցալսօր իւր բարձրութեան վրայ: Յովհաննիսեանի ստո-

բարութիւնները պատկերաւոր են, նկարագեղ ու խորագգաց. վարժ է ինքը մարդկային զգացմունքներուն հորքը թափանցելու մէջ. եւ զայս կը պարտի մասամբ Ծանազգի իր վարպետին դիմիշ ազդեցութեան: Յովիաննիսեան գործմանավի ծիր ունի զրական ծաշակի, բառերու ընտրութեան, եւ ոտանաւորներուն ներդաշնակ զամաւրդման մէջ: Իրեն համար քիչ է, որկ արտաքին գեղեցկութեամբ զրադիւ՝ Կուսին ծով ծով աշքերուն եւ կամ ոսկեթել վարսերուն —, որ տեւական հրապար չեն կրնար տալ, այլ ներքին հոգեկան գեղեցկութիւնն է որ կը փնտէ բանաստեղծ մանոնց ներքեւ: Եւ իբր այսպիսի Յովիաննիսեան իրեն արժանի տեղ մը կը զրատէ իրաւամբ մեր՝ նշակ ունեցող բանաստեղծներուն շարքին մէջ:

Յովիաննիսեանի բանաստեղծաթեանց երկրորդ հատորն, լրյու տեսաւ 1908ին: Բաց ի ինքնազրութիւններէ, իրմէ ունինք բաւականաշափ թարգմանութիւններ նախնականէ: Սիցկեւիչէն եւն: Յովիաննիսեան աշխատակցեցաւ գիտառարար „Աղբիւր“, „Ժարագ“, „Արծագանք“, „Արարատ“, եւն թերթերուն:

Ճնած է Վաղարշապատի մէջ 1864 ապրիլ 26: Ուր ծնողաց բով իր տարրական կրթութիւն տառ, յետոյ յաճախնց նոյն տեղուան ծխական դպրոցն՝ Վահան վարդ. Բաստամեանի քով, ուսկց անցաւ երեւանի վարժութանուննեայ՝ իր քեղուն մուաց արտադրիչ գործունէութեան մէջ: Իրեն եւ նմաններուն մուաց արգասաւորութեան մէջ պիտի յուսանք տեսնել հայտախայտականութեան կարեւոր մէկ ծիսլին կատարելութիւնն, որ է գեղագիտական ծաշակին ազնուացումը:

Յ. Յ Պ Վ Հ Ա Ն Ն Խ Ս Ս Ս Ն

Հ. ՅՈՎԵԼՓ ՑԵՐ-ՄԱՐԴԱՐԵՆ

¹ Տես լիակատար ծանօթութեանց համար. «Արծագանք» 1887, էջ 386, 708 (գ. ե.): «Մուրզ» 1889. էջ 1070 (Ա. Քալանթար): «Դուաբան գրկու» 1904, էջ 171 (Լէ): «Անոն. Ան. 1909, էջ 135 (Գր. Թալասանեանց): «Մշակու» 1912, թիւ 54, 63 (Վ. Ք. Աղավետեան): «Կող կեանք» 1912, էջ 113 (Դ. Խոստան): «Միար» 1912. թիւ 8-4, 8, 8 (Նորաց) «Ուկբանդակու», «Հովհաննես», «Եղյու», եւ զեր ուղղանքը:

